

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 26. júna 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **P. L.** pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. účinného do 01. januára 2006, o návrhu obvineného na odňatie a prikázanie veci takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obvineného P. L. vedená na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 4Ntok 4/2012, sa tomuto súdu **n e o d n í m a**.

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Nitre sa vedie pod sp. zn. 4Ntok 4/2012, konanie o návrhu obvineného P. L. na povolenie obnovy konania v trestnej veci obvineného pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. účinného do 01. januára 2006.

Písomným podaním z 29. mája 2013 (č. I. 300 spisu) vzniesol obvinený námietku zaujatosti voči konajúcej predsedníčke senátu krajského súdu Mgr. Adriane Némethovej a zároveň tiež požiadal i o odňatie veci príslušného krajskému súdu a jej prikázanie inému krajskému súdu v zmysle § 23 Tr. por.

V bližšom písomnom zdôvodnení potom poukázal na to, že vyššie menovaná sudkyňa vedome a úmyselne porušuje zákon ako i jeho práva, poskytuje neoprávnenú výhodu druhej strane, znemožňuje mu preukázať jeho nevinu, nezákonnosť a protiprávnosť jeho odsúdenia a otvorene voči nemu útočí. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva sú uvedené dôvody dostatočným podkladom na skonštatovanie zaujatosti (teda toho, že súd/sudca nie je nestranný) a na vylúčenie sudcu z konania.

Na verejnom zasadnutí konanom 12. júna 2013 navyše obvinený predložil ako súčasť vznesenej námietky zaujatosti i kópiu ním podaného trestného oznámenia na predsedníčku senátu Mgr. Adrianu Némethovú.

Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený krajským súdom Slovenskej republiky preskúmal podaný návrh v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. ako aj predložený spisový materiál a dospel k takému záveru, že v danom prípade nie je daný dôvod na odňatie predmetnej trestnej veci Krajskému súdu v Nitre a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z **dôležitých dôvodov** môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Na odňatie a prikázanie veci (delegáciu) musí existovať dôležitý dôvod, čím sa zdôrazňuje výnimočnosť takéhoto postupu. Dôležité dôvody nie sú v zákone taxatívne uvedené, ale treba nimi rozumieť také okolnosti, ktoré v konkrétnom prípade umožnia celkove lepšie uplatniť základné zásady trestného konania a splnenie jeho účelu iným súdom toho istého druhu a stupňa, než súdom miestne príslušným. Takýmito dôvodmi sú predovšetkým okolnosti, ktoré zabezpečujú náležité zistenie skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, výchovné pôsobenie konania a čo najrýchlejšie avšak zákonné a spravodlivé prejednanie a rozhodnutie veci.

Jedným z dôvodov na postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por. je pritom aj zaujatosť všetkých sudcov príslušného súdu.

Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci, treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce takýto postup vo vzájomnej súvislosti a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti treba prihliadať aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

Ústavným zákonom zo dňa 9. januára 1991, číslo 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a tiež prijatím Ústavy Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. októbra 1992 výrazne stúpol význam ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

Vyplýva to z článku 38 ods. 1 Listiny a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého - „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon“.

S ohľadom na uvedené je teda zrejmé, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje tiež i na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je sudca pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných priet'ahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého **možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre** jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

V zmysle súdnej praxe treba pritom pomerom k prejednávanej veci rozumieť najmä skutočnosť, že orgán uvedený v tomto ustanovení bol sám poškodený trestným činom, ktorého sa majú týkať procesné úkony, resp. ním boli poškodené jemu blízke osoby. Naproti tomu pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo týka a k ďalším osobám uvedeným v citovanom ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom.

Pokiaľ ide potom o posudzovaný prípad, tak tu obvinený P. L. neuviedol v podstate

ani voči jednému sudcovi dotknutého krajského súdu žiadne také **konkrétne skutočnosti**, ktoré by - aj s prihliadnutím na vyššie citované zákonné ustanovenie - boli spôsobilé vzbudiť podozrenie z nestranného, neobjektívneho alebo nezákonného rozhodovania v danej veci, a v dôsledku ktorých by teda bolo možné uvažovať o ich zaujatosti.

Jediné bližšie konkretizované výhrady sa týkali predsedníčky senátu Krajského súdu v Nitre Mgr. Adriany Némethovej, avšak tieto smerovali len voči jej procesnému postupu v konaní, a preto sa o nich v súlade s § 32 ods. 6 Tr. por. správne nekonalo. Menovaná sudkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navyše podotkla, že aj napriek tomu, že obvinený vznesenú námietku zaujatosti na verejnom zasadnutí konanom 12. júna 2013 doplnil o skutočnosť, že na ňu podal trestné oznámenie, nie sú jej známe žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali jej vylúčenie z prejednávania danej trestnej veci a na základe ktorých by bolo možné mať pochybnosť o jej nezaujatosti pre pomer k veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka.

Vo vzťahu k vyššie spomínanému „trestnému oznámeniu“ potom najvyšší súd dodáva, že obvinený súdu v skutočnosti predložil len ním vlastnoručne spísané podanie označené ako „oznámenie o podozrení, že došlo k spáchaniu trestného činu“ s hlavičkou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to bez toho, aby bolo z toho samotného, resp. z iného doloženého dokladu zrejme, že k takému podaniu trestného oznámenia na konajúcu sudkyňu v zmysle Trestného poriadku naozaj došlo.

Ak by sa však preukázalo, že obvinený trestné oznámenie na sudkyňu reálne podal (dôkazné bremeno je na tom, kto námietku zaujatosti podáva), bolo by potrebné s poukazom na túto skutočnosť postupovať podľa § 32 ods. 3 Tr. por. V tejto súvislosti treba odkázať tiež i na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej je potrebné rozlišovať medzi nestrannosťou subjektívnou, ktorá sa prezumuje, dokiaľ nie je preukázaný opak, a nestrannosťou objektívnou, pri ktorej postačuje existencia okolností, vzbudzujúcich pochybnosti o nestrannosti súdu. Uplatňuje sa tu teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, predovšetkým obvineného. Tiež sa v tomto smere odkazuje na to, že spravodlivosť nemôže byť iba vykonávaná, ale musí sa tiež javiť, že je vykonávaná („*justice must not only be done, it must also be seen to be done*“).

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciacie tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová